

Skärtorsdagen 2022– Åke Malander (ELBK)

Salme 111, Gt 2. Mos 12: 1-20, Ep 1. Kor 11:23-29, Ev Joh 13: 1-20, II Matt 26:17-30

Upp min tunga att lovsjunga Guds lekamens hemlighet Och Guds blod, den dyra lösen, Som för fallen mänsklighet Folkens Konung, jungfruns livsfrukt, Gjutit till rättfärdighet.

Vi har i vår passionsvandring nu kommit fram till Skärtorsdagen och vi är i Jerusalem och ska nu vara med Jesus och lärjungarna den sista gamla påsken – och den första nya.

Jesu sista påskalamm – det gamla förbundet fullbordas, det nya tar sin början

Denna kväll hade förberetts

Det osyrade brödets högtid, som kallas påsk, var nu nära... Till högtiden behövdes naturligtvis en del förberedelser. Jesus ville äta påskalammet med sina lärjungar innan hans lidande började, och han hade sänt Petrus och Johannes i förväg för att förbereda måltiden.

Nu var det samtidigt andra som också hade sina viktiga ting att tänka på och förbereda; överstepräster och folkets äldste samlades i översteprästen Kajfas hus för att planera hur de med list skulle kunna gripa Jesus och döda honom, men: ”inte under högtiden så att det uppstår oro bland folket”. Men de skulle få hjälp med sina onda planer. En av de tolv hade sålt sin själ till satan och bestämt sig för att förråda Jesus. Så han gick till överstepräster och ledarna för tempelvakten och erbjöd sina tjänster och kom överens med dem om priset och hur förräderiet skulle genomföras. Överstepräster gladdes naturligtvis över denna oväntade hjälp och betalade gärna de pengar, de ”judaspengar” som krävdes.

Judas var uppenbarligen ekonomiskt sinnad. Han hade hand om lärjungarnas gemensamma kassa och den brukade han tulla av lite då och då. Och sådant snatteri bar han till synes med lätthet, det tyngde honom inte. Föga anade han väl, att han en dag skulle så tungt digna under bördan av trettio silverpenningar att de störtade honom i förtappelsen. Men sådan är själafiendens list. *De ogudaktigas väg är som djupaste mörker, de märker inte det som vållar deras fall* (Ords. 4:19).

Det gamla förbundet fullbordas

Petrus och Johannes hade nu gjort allt klart för påskmåltiden, åminnelsen av Israels befrielse ur träldomen i Egypten. Jesus lägger sig nu till bords med sina lärjungar. Han säger att han längtat mycket efter att få fira denna påsk med dem, att det nu är sista gången och att han inte mer skall äta av påskalammet och dricka av vinträdets frukt förrän det får sin fullbordan i Guds rike. Han markerar därmed att denna mer än tusen år gamla påskalammsmåltid och påskfirande nu ska upphöra och att något nytt nu ska komma i dess ställe.

Så hade nu Gamla förbundet fyllt sin uppgift. Dess ordningar var förebilder, skuggbilder av något som skulle komma. De var ”föreskrifter fram till tiden för en bättre ordning” (Hebr 9:10). Och nu hade den tiden kommit. Nästa dag skulle Kristus som det sannskyldiga påskalammet offras för oss – vårt påskalam. Med sitt eget blod gick han in i själva himmelen, och vann en evig återlösning. ”Och där synderna är förlätta behövs det inte längre något syndoffer.” (Hebr. Kap. 9-10) Allt var fullbordat. Förebilderna ersätts nu av verkligheten.

Så fullbordas det gamla och övergår i det nya. Den gamla påskmåltiden till minne av befrielsen ur träldomen i Egypten har alltså firats i mer än 1000 år men har nu kommit till sitt slut och får nu sin efterföljare i den nya påsken genom att Kristus blev vårt påskalam. Så som Herren då banade väg från träldomslandet till löftets land för sitt folk, så har nu i Kristus Jesus banats en annan väg, en ny och bättre väg: *Bröder, i kraft av Jesu blod kan vi nu frimodigt gå in i det allra heligaste på den nya och levande väg som han har öppnat för oss genom förlåten, det vill säga sitt kött* (Hebr. 10:19).

Det nya förbundet tar sin början

Vid denna påskmåltid, det gamla förbundets sista, instiftar Jesus nu det nya förbundets påskmåltid, den heliga Nattvarden. Han bryter brödet, så som hans kropp skulle brytas ner på korset, och räcker det åt lärjungarna. Och han räcker dem den välsignade kalken och säger klart att nu sluts ett nytt förbund, genom det blod han ska utgjuta till syndernas förlåtelse. *Och han tog ett bröd, tackade Gud, bröt det*

och gav åt dem och sade: "Detta är min kropp, som utges för er. Gör detta till minne av mig." På samma sätt tog han kalken efter måltiden och sade: "Denna kalk är det nya förbundet i mitt blod, som utgjuts för er."

Nattvarden är en åminnelsemåltid, men inte enbart som en påminnelse om när Kristus led och dog för oss. I nattvarden blir det som skedde i Kristi död och uppståndelse en närvarande och levande verklighet för oss. Så som Jesus vid den första nattvarden med brödet och vinet gav lärjungarna sin kropp och sitt blod, utgiven och utgjutet till syndernas förlåtelse, så gör han ännu idag varje gång vi firar nattvard. Ty Guds ord är ett levande, kraftigt och verksamt ord, det är ett *skaparord*. Där instiftelseorden i enlighet med Kristi instiftelse och befallning läses över brödet och vinet, där är Kristus efter sitt löfte verksam genom sitt ord. Hans ord skapar vad de utsäger: detta *är* min kropp, detta *är* mitt blod. Hans närvaro i nattvarden åstadkoms således inte av något mänskligt görande, inte av prästen, inte av nattvardsgästerna, utan endast genom Kristi ord, som skapar vad de utsäger. Därför vet vi, att där instiftelseorden lästs över brödet och vinet, där är Kristi lekamen och blod reellt närvarande – det må vara på altaret eller i prästens hand eller i nattvardsgästens mun. Det är därför vi sjunger "O Guds Lamm," som är en hymn av tillbedjan, innan vi går fram till altaret och tar emot den ofattbart stora gåvan, Kristi sanna kropp och blod.

"Nu det Gamla fått ge vika För det Nyas verklighet, Vårt förnuft kan inte fatta, Tron allena detta vet: Vi får Kristi kropp att äta Och hans blod till salighet." (962:5)

I den heliga nattvarden införlivas de troende med Kristus, blir delaktiga av honom och befästes i gemenskapen med honom och med alla sant troende: *Välsignelsens kalk som vi välsignar, är den inte gemenskap med Kristi blod? Brödet som vi bryter, är det inte gemenskap med Kristi kropp? Eftersom det är ett bröd, är vi som är många en kropp, ty alla får vi vår del av detta enda bröd* (1 Kor. 10:16f.).

Nattvardsbordet kan därför inte vara ett öppet bord, med fri tillgång för vem som helst. Det är till för kristna, för dem som tror, eller gärna ville tro de orden: **För er utgiven och utgjutet till syndernas förlåtelse.** Det är även enhetens sakrament, där de kristna i sann gemenskap, i Andens enhet bekänner: *"en Herre, en tro, ett dop, en Gud som är allas Fader"* (Ef. 4:5).

Den heliga nattvarden är ägnad att uppehålla och stärka det andliga livet, men den kan för den som i otro åter och dricker, för den som med falskhet och svek umgås med heliga ting, bli till dom och fördömelse i stället för till välsignelse. *"Skulle något dig ej fela, Vad har han med dig att dela? Detta bord ej dig hör till, Såframt du själv dig hjälpa vill."* (780:8)

Därför skall var och en som går till denna heliga måltid enligt Herrens eget ord "pröva sig själv" (1 Kor. 11:28f.). Judas Iskariot står som ett förfärande exempel på en som åt och drack en dom över sig vid det första nattvardsbordet. Men, kära kristna, Judas varnande exempel får absolut inte avhålla oroade och bekymrade syndare från nattvarden. Jesus har dukat detta bord just för syndare. *"Om man detta vill besinna, Att man här skall nåder finna, Äter så i en sann tro, Då får man i sitt hjärta ro."* (780:11). Vill du bli en värdig nattvardsgäst så måste du först bli ovärdig, precis lika ovärdig som alla andra människor, och sedan får du av Luthers trösterika ord i Lilla katekesen lära dig vari värdigheten inför detta heliga sakrament består: **"Värdig och väl beredd är den som tror de orden: för dig utgiven, för dig utgjutet till syndernas förlåtelse."**

Därtill säger vi: Amen, det är visst och sant.

<i>Låt ej tvivel dig förvilla,</i>	<i>Så har änglabrödet blivit</i>
<i>Bliv i tron enfaldigt stilla</i>	<i>Resekost, som Herren givit</i>
<i>Vid din Herres eget ord,</i>	<i>Pilgrimer på denna jord.</i>
<i>Att han sig i döden givit</i>	<i>Här är påskalammet sanna,</i>
<i>Och din synd försonad blivit.</i>	<i>Här vi få det rätta manna</i>
<i>Gå så dristigt till hans bord!</i>	<i>Vid det helga nattvardsbord.</i>